

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ
Ղ. Դ. ՊԱՆՈՍՅԱՆ

Իզմիրի համար տարեկան գինն է 1
սուրի օսմանեան : Վեցամեայ գինն է 5
արծաթ մեծիսկ : Եռամեայ գինն է 2
մեծիսկ :
Տոմար տարեկան գինն է 6 մեծիսկ :
Վեցամեայ 4 »
Եռամեայ 5 »
Օտար երկրներու համար տարե-
կան գինն է 25 փրանք :
Բաժանորդագիրը կանխիկ վճարելի:
Բաժանորդագրութեան և ծանուց-
ման համար պէտք է գրուի առ Պ.
Խ. Գերձակեան, Եօլ Պէտէօթէն, 5:

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

ԵՌՈՐԵԱՅ ԼՐԱԳԻՐ ԲԶՄԻՐԻ

Համարատու.—Խմբագիր
Յ. Կ. ՍՊԱՆՏԵԱՆ

Դուրս զրկուածներուն բոսթայի
ծախքը խմբագրութիւնը կը վճարէ :
Զբոստարակուած յողուածի կամ
նամակի համար խմբագրութիւնը
պատասխանատու չի ընդունիր :
Խմբագրութեան զրկուած որ և է
զրկութիւն ետ չըտրուիր :
Հասարակաց օգտակար զրկութիւն-
ներ ճրի կը հրատարակուին :
Ծանուցման տողը մէկ անգամի
համար 5 դրուէ է, երկու անգամի
համար 2 դրուէ, և երեք անգամի
համար 60 փարս : Երեք անգամէն
աւելի համար սակարկութիւնը լըլայ :

Ուղղակի խմբագրութեան վերաբերեալ որեւէ գրութիւն պէտք է խմբագրին անունին զրկուիլ, Եօլ Պէտէօթէն, 5 :

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐ ԶԳՈՒՇ ՈՒԹԻՒՆ

Խիստ պատուէրներ զրկուեցան
Սուրբիդ և Պէնկաղի վիճակները,
ներքին և Պատերազմական գոր-
ծոց պաշտօնէութեանց կողմի,
որպէս զի Եգիպտական սահմա-
նադրոց վրայ առողջական գօտի-
ներ հաստատուին : Ոչ ոք պիտի
կրնայ դուրս ելլել սահմաններէն
ստանայ օրինական քարանձիւն
սպասելու :
— Դրացումներ քարանձիւնային
մէջ, Եգիպտոսէ համառ թղթա-
տարութիւնը չ'ուշադրեալ համար,
Օսմանեան թղթատարութեանց
վարչութեան և Առողջապահական
Խորհրդոյ համաձայնութեամբ ու-
րջուեցաւ որ, Եգիպտական թղթ-
թաղեր միասնաբար, հաստատու-
նալու համար, Եգիպտոսի թղթա-
տարական վարչութեան և Ալեքսան-
դրիոյ առողջապահական Խորհրդոյ
միջոցաւ զրկուիլ կը ընտան
պիտի ըլլան : Ստանկներն այս
կերպով զրկուելով Իզմիր պիտի
հանին, ուր պէտք եղած թիւը
սին տայէ ետեւ թղթատարական
յանձնարին, և անոն պիտի զրկուին
— Սուրբիդ գծին վրայ բանող
առեւտրական շաքիւնաւոր, գօլ-
րային պատճառաւ քիչ մը փոփո-
խութիւններ ներմուծեցին իրենց
թիւերուն մէջ : Այսինքն, Պօլսէն
մեկնող շաքիւնաւոր կ'արտա չափի
հանգիստին, և մի միայն ետփա-
պիտի երթան Գայիֆայէն անցնելով :

ԳԻՏԱԿԱՆ

Քօլերայի դէմ պայքարողական
միջոցներ
Շատ անգամ խօսուած է քանի
մը տարիներէ ի վեր, քօլերայի
դէմ ըլլալով պաշտօնական
միջոցներու վրայ, միջոցներ՝ որք
եւրոպան զերմ պահած են այդ
պատուհասին կտորածէն : Պ. Յօ-
վէլ, անցեալ տարի Բարիդի գի-
տութեանց համալսարանին կարիք
հարգողութիւն մը քրած է Սուէի-
չի քարանձիւններուն վրայ :
Հարկ է խիստ պարզօրէն ցոյցնել
այս քարանձիւններու կարեւորու-
թիւնը, մասնաւոր ճիշտ որ կար-
միր ծովն ու Սուէի ծովն պարտաւոր
աշխարհիս ամենէ մեծ վաճառա-
կանական ուղիները կը կազմեն :
Անշուշտ, հարկ է որ անօգուտ
արգելքներ չգրուին այս ուղիներ-
ուն դէմ, սակայն հարկ է նաեւ
չմոռնալ որ քօլերային ամեն կողմ
և դէպի եւրոպա ընելիւր ընկնացը

Թայմալ Ալեքսանդրի թղթա-
կիցը կը գրէ յիշեալ լրագրին :
— Յանգիւստիւն կը թուի
Տիմոթի զրկուող բժիշկներուն
հակառակ, սակայն քիչ հաւանա-
կան կը թուի, թէ ակաբ, որ Տիմ-
եայի ծագումնաւորն է, Ասիական
գօլերան ըլլայ : Այս ակաբ բնա-
ւորապէս Եգիպտոսի մէջ : Միւս
կողմէ, Տիմեայի ձկնաւոր լիճե-
րու մօտ կը գտնուի : Այս քիչ
մաքրուած, և արեւէն գէշ չոր-
ցուած կամ հոտած ձուկերն են՝
այդ քաղքի բնակչաց միակ անու-
ղը : Նաեւ, ձմեռուկի ատենն ալ
հասած է : Կենդանիներու հոտած
գիտիկներ եկած ըլլաւ են Տիմ-
եայի լիճին մէջ, զորս կը նետեն
փէլաճները ջրանցիներուն մէջ, և
որք հոտանականաբար ձուկերուն
կերակուրներն են : Ասոնք կրնան
ըլլալ գօլերային պատճառը :
Միեւնոյն թղթակիցը կըսէ, թէ
մեծ երկիւղ կը տիրէ Ալեքսանդ-
րիոյ մէջ, Խրախիլ որոշած է միայ-
նապէս, անգայս յատկապէս շարժու-
նալը մեկնող շաքիւններուն բոլոր
սենեակները վարձուած են կան-
խաւ : Պարսնայ պարագէ է, թու-
թերը կիշնան : Բոլոր օտարներու
թիւնը յետաձգուեցան : Սիւսն-
տարի խօսքին նայելով նախա-
որք Դոմէթի պիտի երթան : Տիմ-
եայի վերջին լուրերը կըսեն, թէ
գօլերան օրը քառասունէ չափ մարդ-
կը տանին, Հոսիէ գուրս ելլող ամեն
իր 17 օր քարանձիւն կըսպասէ :
Տիմեայի բժիշկները կը մերժեն
հիւպատոսաց օրական մեռնողնե-
րուն թիւը հաղորդելու : Հիւպա-

տոսը բոլոր բարձուն Խըտիլին :
Առողջական գօտին զօրացնելու
համար մեծ թիւով զօրքեր զրկուե-
ցան : Դոմէթիէն համառ շաքիւնա-
քիցը Մանսուրա կանգ կ'առնեն :
ՏԱՃԿԱՍՏԱՆ
ԵՒ ԲԱՐՆԵՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆ
Բարձրագոյն շրջաններու մէջ
բարեկրօնութիւնը բառը, որ մաս-
նաւոր կարեւորութիւն ունեցող
նկատուած է, հաշտ վիճակներու
և խորհրդակցութեան պաշտօնէի
եղած է : Ինչպէս որ առաջարկած
ենք ուրիշ լրագրաց հետ, բարե-
կրօնութեան կարեւորութիւնը
յայտնի երեցաւ, կարծեցեալ դը-
րամաններու դատին մէջ : աս-
կէ յայտնի եղաւ որ ոտիկանական
վարչութիւնը տակաւին թերու-
թիւններ ունի և դեռ չառ բարե-
կրօնութեան կարօտ է : Պատա-
հար լի են հաստատու, թէ ա-
տեն ատեն մեր պատասխանական
գործերը նմանապէս վերանորո-
գութեանց և բարեկրօնութեանց
կարօտ են :
Սակայն երբ Դատարանական բա-
րեկրօնութիւնը կըսուի, պէտք
է որ մեծ խնամով որոշուի այս
արտայայտութեան իրական և ըս-
տոյք իմաստը : Դատարանական
բարեկրօնութեանց վրայ խօսե-
լով, պէտք չէ հասկնալ, թէ դա-
տարանաց անկախութիւնը կեղծ է
և թէ պէտք չէ զայն իր առաջին
վիճակին մէջ դնել : Մեր այժմու
գաղափարական կազմակերպու-
թիւնը յար և նման է քաղաքա-

կրթութեան քաղաքականութեան
գաղափարական կազմակերպու-
թեանց : աստի աւելի կատարեալ
կազմակերպութիւն մը ընդունելու
կարօտութիւն չունինք, ստուգու-
թիւնն հին է որ, չէ թէ զրու-
թիւնն է բարեկրօնութեան պահան-
ջողը հապա պաշտօնեաները :
Ամեն անոնք որ Օսմանեան դա-
տարանաց կը զիմեն, պարզապէս
գործոց վրայ գտնուող մարդերէն
կը գտնուան : Նմանօրինակ գան-
գառներ եղած չեն տակաւին Դան-
դէմ : Մոռցուած չէ հարկաւ պաշ-
տօններու խնդիրը, թէ և մանրա-
քներն կերպով զննուած չ'ըլլայ :
Իրաց ամենէ ցաւալի վիճակն
այն է, որ քանի մը անձերու շա-
հը, պետութեան և ազգին շա-
հուց մեծամեծ գործողութիւններ
ընտելու պատճառ չ'ըլլայ : Եւ,
մանրագնին բարեկրօնութեանց
սկսուելու խնդիրը ծագելէ ի վեր,
յիշեալ շահուց դպրոցներն արդա-
րացներու համար հետեւեալ փա-
տարութիւնը կըսեն — Իբր թէ
պաշտօնէից մեծամասնութիւնը
կազմէին նոքա, « Ինչ ընել պար-
» տինք : Այդ դժգոյշներն հա-
» վա քանի մը հարկու դրուէ կը-
» փոխան, և իրենց ամառականները
» տարին չորս հինգ անգամ իսկ
» չեն կրնար առնել : »
Սակայն, եթէ խիստ պատիժներ,
խիստ հակողութիւն մը և ուրիշ
միջոցներ վախճան չունան այս ան-
կարգութեանց և ապօրինութեանց,
ոչ միայն ամառական կանոնաւոր
վճարումը, հապա նոցա յաւելումն

խի ամենափոքր բարիք մը չափով
արտադրէ, քանի որ կան անանկ
պաշտօնեայնէր որոց ամառականը
պիտի հաշի անգամ չ'ընտէր և
որք սակայն քիչ ատենի մը մէջ
ստացուածներու կը տիրանան :
Ինչքան ատեն որ մեր վարչու-
թեան դրութիւնն այս առանցքին
վրայ դառնայ, ոչ միայն նոր ի
նորոյ հաստատուած հասոյթները,
հապա նաեւ նորոգ աղբիւրներու
նախատեսութիւնը չափով կրնայ
օգնել վարչութեան որեւէ ճիւղի
մէջ բարեկրօնութեան մտցունելու :
Դանձայն բարեկրօնութեան, թէ
լոկ տէրութեան բոլոր դաւառաց
և թէ մասնաւոր վարչութեան մը
համար ըլլայ, բարեկրօնութեանց
գրութեան բուն սկզբունքն ըլլա-
լով, պէտք է որ պիտուին պա-
հանջուի և հրատարակուի, որպէս
զի կարելի ըլլայ ընդհանուր հըս-
կողութիւն մը ի գործ ածել, և
այս հակողութիւն լաւագոյնը պի-
տի ըլլայ :
Բնական է որ, շատ պաշտօնէից
գործին չ'ալ մանրագնին և տեւո-
ղանքն արեւմտեկութեան մը հե-
տեւանքը, կը հաւատանք նաեւ որ
բարեկրօնութեան բառը լսեն ան-
գամ անհաճոյ տպաւորութիւններ
կընէ իրենց :
Ազգին միակ յոյսն այն է, թէ
վեհափառ Սուլթանը իրաց այս
վիճակին խորը թափանցած է :
Բոլոր աշխարհ համալուծած է առ-
այս, և միանգամայն եւրոպայ վա-
տահայի է, թէ մեր վեհափառը,
որ ազգն ու տէրութիւնը վրիկեց
զնուորական և քաղաքական այն-
քան աղէտներէ, անխաղաղ կեր-
պով վախճան պիտի տայ բոլոր
այս գէշութեանց և ապօրինու-
թեանց :
Հազիգամ

զերպացած պիտի ըլլուի, եթէ
չ'արդուի միջազգային առողջա-
պահական յանձնարարութիւն որո-
շուեցանք, յանձնարարութիւն մը՝ որ
յատկապէս այս պատուհասը ար-
գելելու համար կազմուած է :
Անցեալ ամսոյ սկիզբները, Պ.
Յօվէլի կողմէ գիտութեանց համա-
սարանի ներկայութեամբ նոր տեղեկու-
գիր մը ըստ կը ցոյցնէ, թէ քօլ-
րային ներմուծութեան դէմ ձեռք
առնուած միջոցներն ընդունայն
չեն : Յայտնի է որ 1882ին Եգիպ-
տոս զրկուած գօլերուն մէջ չ'ընդ-
կատանին զօրքեր ալ կային : Պ.
Յօվէլ ըսաւ թէ երկիւղ կար որ
այդ չ'ընդիլ զօրքերը քօլերա բե-
րէին իրենց հետ, թէ և անգլիա-
կան իշխանութիւնը կը պնդէին,
հակառակ փորձառութեանց, թէ
ներմուծութիւնն երկիւղալի չէր,
երբ տեղական յատուկ հիւանդու-
թեան (endemie) վայրերուն մէջ
քօլերան տարածուիլ վիճակի մը
մէջ չ'ը տիրէր : Այսինքն թէ քօ-

լերան Հնդկաստանի քանի մը վայ-
րերու մէջ իբր տեղական յատուկ
և ոչ տարածուիլի հիւանդութիւն
մ'էր : Բարեկրօնագրաբար Անգլիոյ
կառավարութիւնն ակամջ չ'ապագ
այս վարչապետութեան : Հրաման-
այն բըաւ որ նախագրութեան
խիստ միջոցներ ի գործ դրուին
Հնդկաստանէն Եգիպտոս զրկուող
զօրաց : Շնորհիւ այս միջոցներուն
քօլերայի դէպ մը չաղատահեցաւ,
և անգլիական բանակը Հնդկական
բանակին մերձակցութենէ քնասմը
չտեսաւ : Ինչ եղաւ Հնդկական
բանակին Եգիպտոս հասնելէն քանի
մը օր վերջը : Բօլերան ծագումն
առաւ Պոմպէյէն Ատէն գացող նա-
ւի մը մէջ : Կարմիր ծովու մէկ
կողին մէջ քարանձիւն մը հաւ-
ատուեցաւ, և քօլերան հին տա-
րակուեցաւ, Պոմպէյէն մեկնող
ուրիշ նաւեր իրենց անցորդներն
հանեցին ձիւտտէ, և քօլերան
ծագումն առաւ, այն վայրէկներն
ուր ուխտաւորները տեղաւորուած

էին Դուրայն Պայրամի սօնին :
Դարանձիւնային միջոցները ձեռք
առնուեցան, ծովով Եգիպտոս
հասնող ուխտաւորաց դէմ, և ահա
քօլերան ընդ փոյթ անհետացաւ,
Եգիպտոս կրկին պահպանուեցաւ :
Պ. Յօվէլ մեծ կարեւորութիւն
կուտայ, ու երեք կէտերուն :
Այսինքն Հնդկաստանի այն եղբր
մէջ ուր քօլերան տեղական հիւան-
դութիւն մ'է, ընդոժիններուն ընդ-
հանուր յատկութեան, երկրորդ,
երբ քօլերան Հիւանդ ուխտաւորաց
վրայ տիրէ, այդ տեղի ժողովը-
գեան մէջ տեսնուած համեմատա-
կան յատկութեան, և վերջապէս,
այս կամայն քաղաքին մէջ, ամեն
երկր, քօլերայի հիւանդութեան
տեղի տուող, աւելի կամ նուազ
կատարեալ առժամեայ յատկու-
թեան :
Ասկէ կը հետեի, թէ քօլերայի
ծանր ճարակում մը չ'ընտար տա-
րածուիլ ակտիւ տեղական եղող
քաղաքներուն մէջ, և կերպով մը

զերմ կը մնան ատենց բնակիչները
բայց օտարաց վրայ անցնելը յայտ-
նի կը տեսնուի :
Հիւանդի բնակչաց, համեմատա-
կան յատկութեան իրողութիւնը,
այսօր շատ ազգի հաստատուած է,
և ասոր համաճարակ դառնալը
քննած է արդէն Պ. Յօվէլ Գրիմէի
պատերազմին ատեն, և անկէ ետեւ :
Ո՛րքան կը տեսէ այս յատկու-
թիւնը, արժան է գիտնալ : Անդ-
րեւորպէս երկիրներուն մէջ, ուր
ժողովուրդը նուազ չարժուում ու-
նին, ինչպէս Հնդկաստան, աս
յատկութիւնը 6—10 տարի կը տեսէ
ըստ անդիւ : արձանագրութեանց,
քօլերան տեղական չեղող մասն-
րուն մէջ :
Այս օրինաց իբր հետեանք, իւ-
րաւայի է վախճալ, թէ եւրոպա
որ 1873էն ի վեր բարձրովն զերմ
է քօլերայէ, մի գուցէ այս յատ-
կութեան դէմ չ'ընտուի :
(Թանէ քաղաք)

նայ : Կը հրատարակուի օրը երեք թիւ , և ամեն թիւ լի է երկու եւ երեւ ծանուցումով : Կը սպասուի վաճառու հազար օրինակ : Տնօրէնն է Պ. Հանրի Գրիգոր : Ամբողջ լրագիրը գրեթէ Պէրլինի մէջ կը խմբագրուի , և յօդուածները հեռագրով Գորնհայմ կը ղրկուին :

Կազմէ տը Ֆրանքֆորթ , նոյն պէս օրը երեք անգամ կը հրատարակուի , վաճառու հազար օրինակ : Աս լրագիրը առաջինն է վաճառականական և առեւտրական տեղեկութիւններ տուող :

Պէրլինէր Թալէպուտ , ութսուն հազար օրինակէն աւելի կը տրուի : Ամեն օր 12—16 երես ծանուցում կը հրատարակուի : Տէրն է Պ. Լէվիսըն :

Կազմէ տը Մալմաներ տիւն Եօր , պատիւ ունի առաւել և իւրեկուն Կիլոմ կայսրէն կարգադրուելու : Պ. Պիլմարքի կամօր : Մինչև 1874 , կայսրը Կազմ տը Սթէնէրի բաժանորդ էր , բայց երբ այս վերջին թերթը Պիլմարքի թշնամացաւ , խախտել տուաւ զայն Պիլմարք :

Նիւ Եօրը Հէրապ : Գանի հազար անգամ խառնած է արեւօր լրագրաց այս հոկային վրայ : Նիւ Եօրը Հէրապը մամուլը Լէվիսթաւն է , թէև Սթանտորտէ նուազ օրինակ կը ապէ : Ամբողջ Ամերիկա կը կարգայ աս լրագիրը , որ իր ազգային լրագրի յատկութիւնը պահելու համար կուտակուածները կուտակուի : Հետի կը կենայ : Գրեթէ անկարելի է հաշուել ասոր ըրած ծախքը : Նիւ Եօրը Հէրապի անօրէն Պ. Ճէյմս Կորաքն Պէննէթ էր , որ Սթանէյք Ալիքիէ և Ժաւնէն նաւը Հիւսիսային բևեռ դըրկելու գաղափարն յղացաւ և իւրացուց : Ժաւնէն նաւը գետն ակաւ լրագրածաւ : Գանի մը ամիս կայ որ աստնախանայ վրայ նաւապետ Լոնկի ոսկորները գտնուեցան : Ալիքիէն և Հիւսիսային բևեռի ծանաւ լրագրաց համար Նիւ Եօրը Հէրապի անօրէններն ըրած ծախքը երկու միլիոնէն աւելի է :

Թալմալ , 70,000 օրինակ կը տրուի , որուն 16,000 օրինակը ծանաւ :

ուցում է : Արտաքին քաղաքականութեան բարձր խնդիրներու վրայ ամենամեծ ազդեցութիւն ունի : Իր յօդուածները , որք միշտ անստորագրուի են , ինչպէս ամբողջ անգլիական մամուլը , շատ հեղնախարաններուն կողմէ կը խմբագրուին :

Սթանտորտ , երկու հարիւր յիսուն հազար չափ օրինակ կը տրուի , կը բաղկանայ ութ երեսէ , ծանուցում ունի : Անգլիական թերթներուն ամենէն ալ շատ կը տարուի : Օտար քաղաքականութեան մէջ Թալմալ հետ կը մնայ : Ամբողջ աշխարհի մէջ կանոնաւոր և մեծածախ թղթակցութիւններ հաստատած է :

Լոնտոնի ուրիշ երկու մեծ լրագիրներն են , Տէյլի Թէլիգրաֆ և Տէյլի Նիւզ , յիշատակութեան արժանի են : Երկուքն ալ 173000 օրինակ կը տարեն : Առաջինը պահպանողական , երկրորդը ազատական են : Պ. Կլաքթոն ազգայնութիւն ունի ասոնց վրայ :

Կոլոս լրագիրը , 20,000 է և աւելի բաժանորդ ունի և տարին կէս միլիոն կը շահի ,

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Բարձ , Մեծ Կարգաբոսը ծանուցած է Ֆիլիպէի կառավարութեան , թէ Պետական Ժողովը մէկ որոշման համեմատ , Բ. Դուռը խաղաղ կը մերժէ այդ գաւառի պետէն զեղչել , որ արդէն գաւառական Ժողովը վերջին նիստին մէջ 24 միլիոնէն 18 միլիոն դրոշմ իջած է :

Կայսերական հրամանաւ Բէտիֆ զօրքերն այս տարի իրենց երկրները պիտի ղրկուին :

Միջերկրական կղզեաց կառավարիչ Նաչիա բաշա Իզմիրի կառավարիչ անուանած է :

Վաքըմ կը պատմէ . Թափուճա գայող երեսուն Արաբիացիներէ հինգ հոգի Գուրշուղի մօտ Սերպիկոյ հողը կը մանեն իրենց ագարակներն և ուրիշ անշարժ կալ :

ուածները խնդրելու դիմումը : Բայց Սերպիկոյի ասոնց երկուքն ապանելու և երեքն ալ վերադարձրին : Միւս կողմէ , Զայլարի տաճիկները , չուղելով արձանագրել առջին իրենց կենդանեաց թիւը , կուլ մը ծագած է Ժողովրդեան և տեղական իշխանութեանց մէջ , ուր երկու զինուոր սպաննուէր են : Սերպիկոյ կառավարութիւնը գործն իմանալուն պէս , Նիշն և ուրիշ տեղերէ երեք գունդ հետ և մէկ վաշտ հեծելազոր կը ղրկէ կուլ ծագած տեղը :

Պարսկական կառավարութիւնն ևս ընդունուէր է , Օսմանեան պետութեան մէջ օտար հպատակաց ստացուածոց վերաբերեալ կանոնադրութիւնը ստորագրելու :

Տաճիկ թերթներուն պատմածին նայելով , Հասարակաց շինութեան պաշտօնէութիւնը , Օսմանեան երկաթուղեաց քարտէշը շինելու ձեռնարկած է , այն երկաթուղեաց որոց շինութիւնը որոշուած է Եւրոպայի երկաթուղեաց հետ կցուելու համար :

Էտիրնէի նախկին կուսակալ Բէուֆ բաշա , որ երկար տունէ է ի վեր օտար ծանր ցաւով կը տառապէր , կրնէ Մոնթէօր , տօրթթոր Փէշտիմալճեանի խնամքը ըրժշկուած ըլլալով , Վեհ. Սուլթանի ներկայացրէ : Բէուֆ բաշայի յայտարարութեան վրայ , թէ Փէշտիմալճեանի փութալման խնամք ըրժշկուած է , Վեհ. Սուլթանը խոյն պարտք կը կանչէ մեծաշուն բժիշկը և 200 ոսկի պարգև շնորհելէ ետեւ , Մեծիտիկէի երրորդ կարգի նշանով ալ կը պատուէ զանի : Բէուֆ բաշա Եւրոպայի յուրերը մեկնեցաւ միառեղ տանելով տօրթթոր Փէշտիմալճեան : Կերիկ թէ , մեծ տօրթթոր Փէշտիմալճեանի յուրերու ծանր ցաւը , յարգանք յարգանքով և համակրութեան պատճառով Բէուֆ բաշայի օտար կտրուելուն զիմաղրած ըլլալն է , մինչդեռ ուրիշ շատ բժիշկներ կտրուելու կարծիք յայտնած էին :

- Չեկաւ :
- Չեմ հատար :
- Ժամը կէս է , և չեմ կարծեր որ ասիկ ևս լաւ զան :
- Անկարելի է , հաստատ դիտեմ որ պիտի դալին :
- Ինչպէս է Էրիկը :
- Այսօր կէսօրին ետեւ տեսայ , և ըստ որ անպատճառ հաս պիտի զըտնուի . . . :
- Իսկ եթէ կինը չ'է համաձայնած :
- Անկարելի է , պիտի գան , ըստ Մարգարիտ , և պիտի տեսնեն որ ես սուտ չեմ խօսիր . . . պիտի գան անհող եղիր , Ուրիշներէ հետ ժամուրդութիւն ունիմ :
- Ժամագրութիւն , յարեց մեր պառնը (Արսէն) խնդալով , և այնչափ կը սիրէ զեղ որ զինքը սպասելու կ'ստիպուի . . . :
- Ներկի է իրեն համար վաճաղ , — Թեպէ՛ մ'է , շարունակեց Արսէն բարձրաձայն քրթի մը արձակելով , խեղճ մ'է , և դուռն զինքը կըսիրես այնպէ՛ս չէ :
- Իս դուռ կընդհատ տուր :
- Շիտակը շատ դուրճալի է :
- Ստուգիւ , ամեն ցաւ միտիտարութեան կողմ : Ունի , ամեն զոհողութիւն զուարճալի կէս մը ունենալու է . . . :
- Ո՛հ , այո՛ , մեծ զոհողութիւն մ'է յիմար մը սիրելի :
- Եւ այս զոհողութիւնը որո՞ւ համար :

Շարն ընդ հուլայ

Էնկիւրիի կառավարչին Ներքին գործոց պաշտօնէութեան ուղղած մէկ տեղեկութեան նայելով , այն գաւառի մէջ ոչխարաց և այծերու թուահամարէն հասկցուէր է , որ ոչխարներուն թիւն է մէկ միլիոն 52 հազար 318 , հասարակ այծեւունն է 516,284 , և Թիֆլիս կուլ ուղ այծերուն թիւն է ինք հարիւր յիսուն հազար , հինգ հարիւր տասնութը : Այս ամենէն առնուած տուրքին գումարն է 9 միլիոն 767 հազար 438 դրոշմ : Նախորդ թուահամարին տուն պահուած 19,628 ոչխարներուն և այծերուն վրայ ժողուած յաւելուածական տուրք մ'ալ կայ , որուն գումարն է 128, 173 դրոշմ : Հետեւաբար այս տարւուն հաւաքուած տուրքին գումարն է 9 միլիոն 893 հազար 64 դրոշմ : Այս գումարը անցեալ տարուանէ 1 միլիոն 313 հազար 170 դրոշմ աւելի է :

ՍԹԱՆԼԷՅ ԺԼՎՈՆՍԻ

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ

Աչէքը Էնչէք և Գորնհայմ

ՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր պէտքերը զանազան են : Բայց մը խորհելով կը տեսնենք , որ աս հասարակ Գիւրութեանց ամեն տեսակէն մէյմէկ մաս ունենալ կը բաղձանք : Ոչ ոք կը սիրէ իր ճաշը շարունակ և լոկ գետնախնձորով բնել , կամ լոկ հացով , կամ լոկ միտով և այլն : Այլ կուղէ որ միանգամայն կարենայ ուտել գետնախնձոր , հաց և միս , և շէյ մ'ալ գարշելու , կամ օղի կամ գինի և այլն խմել : Նոյնպէս բնական է որ մարդ շատ զգեստ ունենալու փափարի , այլ ոչ մի և նոյն տեսակէն , կուղէ որ իր հագուածներուն ունեւը հաստ , ունեւը բարակ , ունեւը լայն , ունեւը նեղ և այլն ըլլան : Կը փափարի , որ ունենայ ամուսնուան , ձմեռուան , ճամբորդութեան , այցելութեան և այլն համար զատ զատ հագուածներ :

Մի և նոյն հատորներով ընդուն մատնադարան մը անօգուտ բան մը պիտի ըլլայ , աս հասարակ մի և նոյն օրինակէն երկու դիրք պահելը օգուտ մը չընծայէր : Այս և ասոնց նման շատ պարզագոյն մէջ , կը տեսնենք որ մարդու պիտոյքը ազգի ազգի են . իւրաքանչիւր պիտոյք կը ընդուի և իսկոյն ուրիշ մը կը յաջորդէ : Սենիօր այս օրէնքը Զանազանութեան օրէնք կը կոչէ , որ ամբողջ անտեսագիտութեան ամենակարեւոր կէտն է :

Դիւրին է տեսնել այսպէս , որ մեր պիտոյնց յաջորդութեան մէջ կարեւորութեան բնական շարք մը կայ : Մնուողն հարկաւոր է մեղի , և երբ ուրիշ զգեստներ շատ երջանիկ են , ցաւաւ հաց ուտելով անկէ ետեւ պէտք են մեղի միտալ , խտանելներ , պատուներ և ուրիշ զանազան փափակ ուտելիքներ ալ : Հագուածները անգետան չափ անհրաժեշտ չեն , բայց մարդը երբ ըստ բնականին ուտելիք ունի , կըսիր աղէկ հագուելու բաղձալ : Յետոյ տուն մը ունենալու փափաք կը յաջորդէ , պարզ հիւղակի են , երբէք չունենալէն աղէկ է , բայց մարդ որքան հարուստայ , այնքան աւելի մեծ կուղէ իր բնականները : Երբ անգամ մը ստանայ այդ տունը , կուղէ ընու զայն կա :

բաւեօք , գիրքերով , պատկերներով , երաժշտական գործիքներով , տեսակ տեսակ զարդերով և այլն :

Կրնանք գրել թէ աս կերպով դառնալով , ոչ այնքան կարի ճշգրտութեամբ թէ , պիտոյնց յաջորդութեան օրէնքը , այսինքն , օդ , մուսուղ , հագուած , բնական , բնութեցում , զարդուց վերաբերող նիւթեր և հաճոյնց առարկաներ :

Շատ կարեւոր է դիտել , որ հաստ մարդու մը ստանալ ուղղած զանազան իրերը ոչ միշտ ունին և ոչ սահման : Այն հարուստը որ վայելուչ տուն մը ունի , իսկոյն ուրիշ մ'ալ ունենալ կուղէ , կը փափարի քաղաքին ընտիր կողմը ապարանք մը ունենալ , գիրքային տուն մը , գրեական մը և այլն ունենալ : Շատ դուրսեր , շատ մեծ ծախսաւոր անձինք 3—6 և աւելի բնակարաններ ունին : Այս գիտողութիւններէն կը հետեցունենք , թէ քաղաքակիրթ ազգաց մէջ , կարելի չէ երբեք ըլլալ այն աստիճան հարստութիւն , որ ժողովուրդն անկէ աւելի չը ցնանայ , այսինքն որքան հարստութիւն առատ ըլլայ , աւելի ունենալու բաղձանքն ալ այնքան շատ ըլլայ : Որքան ալ շատ ըլլան մեր ունեցած իրերը , դեռ իրեր կան որոց ստացման կը բաղձանք :

Երբ մարդ լաւ մտնուէր մը ունի , կըսիր լաւ հագուածներու ցանկալ , կ'ընչայ բնտիր տուներու և բնտիր կարասեաց և այլն : Եւ երբ հասնէր անանկ օր մը , ուր հարստութիւնը չափազանց ըլլար , միայն մէկ , և ոչ Թէ ամեն ձիւղի մէջ պիտի ըլլար : Հոգաւորները անհարկ կերպով պիտի մնա ունին , եթէ սպասուած անկարելի ըլլալու չափ մեծամեծ քանակութիւնով յորեն , գարի և այլն ցանէին , իթէ սպասուած անկարելի ըլլալու չափ մեծամեծ քանակութեան հարկաւորութեան , որ մարդ շատ զգեստ ունենալու փափարի , այլ ոչ մի և նոյն տեսակէն , կուղէ որ իր հագուածներուն ունեւը հաստ , ունեւը բարակ , ունեւը լայն , ունեւը նեղ և այլն ըլլան : Կը փափարի , որ ունենայ ամուսնուան , ձմեռուան , ճամբորդութեան , այցելութեան և այլն համար զատ զատ հագուածներ :

ԻՄԱՍՏՆՈՅ ՈԳԻՆ

Թեպէ՛ սիրահարն միտ թանձր մառախուղի մը մէջ է և ասկայն կը կարծէ թէ յստակ կրտսեմք ամեն բան :

— Կրնե՞ր համար ամեն օր բարեկենդանի է , որովհետեւ ամեն օր դիմաւ կաւոր են :

— Իգական սեռը տկար էակ է որպէս մեղու , բայց երկուքն ալ լայնութեամբ կ'օժուէ :

Ի՞նչքէ գեղեցիկութիւն կնկան մը չուրջաւն է , անոր բոլոր տեղը բնականութիւններն կը ծածկէ :

— Կրնե՞ր գեղեցիկութիւն իրեն տալ զանդ կըմբռնեն , Գեղեւ բառին դէմ կը զայրանան , իսկ Գեղեւ բառին վրայ միայն կը ծածկալին :

— Անհատատարիմ ամուսնութիւններու մէջ Էրիկն անան է իսկ սիրականը Գեղեւն :

Ծիծաղին կարծիքները

- Գրան տալիս ,
- Երբ արժանի ունիս քովդ :
- Մէկ հատիկ անգամ չունիմ :
- Տօ՛ւնը :
- Տունը ամենն ալ աղէկ են , չնորհակալ եմ :
- Կրնա՞ր դու չափել իմ ուղղին դէմը :

